

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
 1/2 " " 1:—
 1/4 " " 0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Utkommer varje onsdag.

Pren. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
 1/2 " " 1:50
 1/4 " " 0:75

Bernhard Lund

lämnar till julen sin plats som svensk präst i Reval.

Om hans gärnig som kyrkans tjänare bära hans kolleger och församling tack-samt vittnesbörd. Han har icke fört lagens flammande svärd, aldrig varit en den stridande kyrkans krigare. Evangeliums milda ande har talat ur hans mun, och han har på sin post och till hela

sitt väsen varit en försonande, fördragsam Johannes.

Redaktionen vill för sin del tacka poeten, musikern, konstnärnaturen Bernhard Lund. Över hans väg har legat ett det varma hjärtats rosenskimmer, som förtagit mycket av det grå, olustiga, hatfyllda i vår vardags enahanda. Liksom han själv i livets tryckta stunder tagit sin tillflykt till fru Musikas sorgetröstande famn, har han lett mången på vägan till den djupaste och mest förändligande av alla konstens grenar.

Så har Bernhard Lund öppnat en himmel som icke fordrar någon trosformel att släppa oss dödliga därin — endast hjärtats ödmjukhet inför musikens mäktiga väsen.

Vi tacka konstnärssjälen Bernhard Lund för den tid han levat bland oss. En god och renhjärtad människa har han dvalts bortom bullret, och när vi uttrycka en önskan att trädarna oss emellan ej alldeles måtte slitras, så är det mer än avskedsstundens vanliga fras.

Må fru Musika alltid stå honom bi på den väg genom livet som aldrig blir en människa av hans läggning lätt att vandra.

Redaktionen.

Gå åstad — julens budskap till tidernas barn.

Julbetraktelse för Kustbon av kyrkoherde
B. Lund.

Och de gingo åstad dit och funno Maria och Josef och barnet, som låg i krubban.

Luk. 2: 16.

Herdar gingo på vakt i Betlehems ängder en natt. Det täta mörkret hade brett sig över markerna. Det skymde för ögat, måhända farligheter som lurade och smögo. Och ensamheten gav hjärtat rum att nynna sin vemodiga sång om ömma band, som slitits och sorg som alltjämt sved, om ängslan och längtan och allt annat sådant, som faller på människors lott.

Då vika plötsligen de tunga skuggorna och det strålar av ljus några ögonblick. Herdarna förnimma en röst, som bebådar frid och fred på jorden och tröst och hugnad åt mänskobröst. Och de kunde inte längre förbli, där de voro, utan skyndade åstad dit härskarors lovsång siat, att himlen sänkt sig ned till jorden.

Herdarna i markens mörker kunde vara en bild av oss alla och envar. Vi leva som på en mörk ängd. Vi veta inte om olyckan lurar på oss eller var ondskan smyger för att taga oss fatt. Men när vi famla omkring med tankarna i det gångna, finna vi, att vi togo många vilna steg, som vi aldrig skulle trampat, om vi hade sett varthän de ledde. Mycket skulle då ha varit annorlunda. Vi hade själva varit annorlunda. Då hade vi inte sökt efter de orden, som smärtade mera än slaget i ansiktet och kommo människor att tysta och blödande vända sig bort. Då hade inte vår själ tyngts av minnen från svekets och lumpenhetens tider.

Och ändå kunde julevangeliets berättelse om herdarna vara en bild av oss även däri, att vi fått det av budskapet om den stora glädje, som skulle vederfaras allt folk. Men om julnattens ljus kastat sitt sken över oss och fridslöftet går till vår själ, varför slå vi oss då alltjämt trasiga på våra stigar och gå omkring med bittra sinnen? Min vän! Du har inte gått åstad lik evangeliets herdar! Du har stannat kvar och hållit vakt om dina ägodelar! Du har förblivit vid din gamla självkärlek! Du har kvar samma delade och

tomma båg! Du har behag till en hel del, som du vill att mörkret skall dölja! Det är inte därför att du inte vet bättre, som du handlar så! Men kom ihåg, att det batar dig intet, hur ofta du än hör änglarnas bud till människorna, om du inte gör uppbrott! Lämna då äntligen lättsinnet och iåfängligheter och gå åstad innan det blir försent! En gång skall du annars tvingas åstad från det som nu tjusar dig. Då — om inte förr — är det försent! Gå åstad och se vad herdarna sågo i Betlehemsstallet!

Herdarna funno Maria och Josef och barnet, som låg i krubban. De funno ett barn och dess föräldrar — de funno ett hem. Och det barnet var dem självt ett budskap om ett annat hem, där Gud är fader och alla människor barn och bröder.

Julen är hemmets och kärlekens högtid. Men vi skilja oss inte mycket ifrån fänaden, om den enda st blir för oss återseenden och gästbud. Vi måste komma därhän att vi förstå julnattens händelser. Vi måste lära oss ana den himmelens kärlek som då besökte jorden. Vi måste känna att vi ha och behöva kontakt med det eviga hemmet! Vi måste höra Honom tala om fadershemmet och se honom tolka den Eviges kärlek i ett liv, som intet sparade för att hjälpa skröpliga och vilsna barn. Vi måste få hjärtan som gripits av den kärleken.

Först när mänskligheten lämnat sin mörka ängd och gått åstad, blir det frid på jorden. Och först när den böjt sig inför Honom, som var barn i Betlehem, blir julens högtid välsignad och fylld av en glädje, som inte flyktar. Må vi då, var i sin stad, se till att julens budskap och högtid blir en verklighet! Vare vår bön en bön om god jul. Amen.

Några önskemål för 1934.

Undär de år jag levat och verkat här i landet har jag aldrig upphört att förvåna mig över, att de makter som ivra för svenskt kulturarbete i Estland, städse visat ett så minimalt intresse för estlandssvenskarnas tidningstråga. För alla möjliga mer eller mindre behjärtansvärda ändamål finns det anslag och tillfälliga understöd. Men tidningen, den kanske allra viktigaste faktorn i arbetet, får slå sig fram så gott den kan, ja, rent av på Guds försyn.

Kanske är det just det sistnämnda som gjort att lilla Kustbon inte slumrat in för länge sen. Men nog vore det bra önskvärt, att svensketsarbetets vänner ej alltför mycket överlämnade tidningens öde enbart åt denna försyn.

Överallt ute i världen, där nationella minoriteter kämpa för sitt bestånd och sitt framåtskridande, brukar en ordentlig tidning vara det första man lägger sig till med. Den är tråden som löper mellan den ensamma folkgruppen och språkstammens huvudland. Den förbinder minoritetens människor med varandra, den är det nödvändiga talröret mellan ledningen och massan. Utan ett organ som binder alla samman kan folkets alla krafter aldrig förenas till en handlande enhet.

Kustbon bjuder alltjämt många brister. Envar kan se dem och kritisera dem. Att säga tulipanros är nog lätt, men görna — säger ett

svenskt ordspråk. Den som har en smula reda på hur en tidning skrives, tryckes och går ut i världren, vet att det är stort omöjligt att hålla en verklig, fullgod tidning som vill vara organ för en folkgrupp utan betydligt större medel än Kustbons redaktion nu har till sitt förtogande.

Det ligger rätt mycket arbete även bakom en veckotidning av Kustbons blygsamma format. Utan att kunna betala de regelmässiga medarbetare man måste ha ute i orterna, är det omöjligt att kunna räkna med punktliga manuskriptbidrag till varje nummer. Redaktören, som har att ställa allt material samman, och som sköter om de lokala nyheterna på redaktionsorten och genom saxning ur andra tidningar sörjer för en smula nyheter från utlandet, kan omöjligen ha tid att själv skriva om allt som läsekretsen bör veta. Då och då kan han väl tigga kostnadsfria bidrag av lämpliga pennor, men i längden går det ej. Så länge man inte har ett öre att betala beställda bidrag med, kan tidningen aldrig bli så omfattande och omväxlande som den borde vara.

Trots alla svårigheter kommer redaktionen dock under nästa år att söka förbättra tidningen genom anlitan av frivilliga arbetskrafter. Genom en något ändrad uppställning skall man försöka få in mera nyheter i koncentrerad form. Spaltkorta artiklar i olika ämnen skola upplysa läsaren om det viktigaste i in- och utland. Man skall försöka ge en bild av vad som tilldrar sig inom den svenska språkvärlden och i Estland och dessas förhållande till utlandet.

Tiden är svår och det svenska kulturarbetet hindras i många avseenden därigenom. Desto viktigare är det att Kustbon blir i stånd att ta på sig så stor del av arbetet som möjligt. En s.k. följeton, en i ett flertal nummer fortlöpande berättelse, kommer nog att bli en välkommen lektyr ute på landet. Man vill med ett ord bjuda till att inom tidningens ram få in så mycket som möjligt av de händelser och de intressen som direkt angå den lilla svenska stammen i Estland.

När man hör Redaktionen berätta om det kommande årets redaktionsprogram, känner man sig manad att rikta en vädjan till alla, som den lilla tidningen når, att behjarta dess bemödanden och genom att på olika sätt visa sitt intresse underlätta Redaktionens ingalunda lätta uppgift.

Ett annat önskemål för det kommande året är att få medel till att lösa frågorna om biografier på landet, bibliotekens organisation, fortbildningskurser i svenska språket och litteraturen för folkskolelärare samt utbildning av ungdomsledare.

Biograferna äro ej till blott för studentens flyktiga nöje. I vår tid är filmen en av det populära kulturarbets allra viktigaste faktorer. Lärarika filmer, som visa det mänskliga livets olika problem och den kulturella utvecklingen ha mycket större verkan än alla böcker och muntliga föredrag. I alla större estniska byar ha deras "hariduseselts" — kulturförening — sörjt för biograf — hos estlandssvenskarna finns ännu ej en tillstymmelse därtill.

Svenska böcker torde finnas en hel del på olika orter.

Men finns det bibliotek? Ordnade boksamlingar för utlåning? Knappast. Här behövde verk-

ställas grundlig uppfeckning av samtliga bokbestånd. Böckerna skulle delas upp på flera mindre, s. k. vandringsbibliotek, som skulle finnas tillgängliga på var större ort, t. ex. ett år i sänder. En yrkesutbildad bibliotekarie från utlandet, som mot fritt husrum och mat ville använda en del av sina sommarferier för detta tacksamma arbete, skulle nog ej vara så svår att uppdriva.

I samband härmed kunde man lätt få till stånd svenska språkkurser för lärare. T. ex. på Birkas under minst fyra veckor. En skicklig svensk språklärare från Sverige skulle alldeles säkert låta sig finnas, och som läroverkslärarne i Sverige ha så långa ferier, skulle säkert någon villja komma till Birkas blott mot fri inackordering och resa. De estlandssvenska lärarne, som själva känna hur svårt det är att i en liten folkminoritet följa språkets och litteraturens utveckling, skulle säkerligen glädja sig åt en sådan möjlighet, helst som kostnaden för vistelsen på Birkas är så obetydlig att den nog kunde helt bestridas genom anslag från det allmänna.

Ungdomsledare är det ont om bland estlandssvenskarna. Mången har nog inte riktigt klart för sig vad därmed menas, nämligen personer som förstå sig på att ge den svenska ungdomen

sund, hurtig, roande och lärorik sysselsättning på lediga stunder och ge den unga människans utveckling ett stöd i rätt riktning.

Ungdomen behöver sina egna nöjen och förströelser. Får inte den svenska ungdomen roa sig på ett sätt, som den själv tycker är roligt, så söker den sig bort till estniska nöjeställningar och är förlorad för svenskheten. Trevlig och nyttig sysselsättning och förströelse på svenska språket det är just det ungdomsledarne skola sörja för. Biblioteksinstruktion, svenska språkkurser och utbildning av ungdomsledare borde kunna kombineras på Birkas redan innevarande sommar.

Jag riktar en enträgen vädjan till alla organisationer och enskilde, som intressera sig för svenskhetsarbetet i Estland att lägga dessa mina förslag på minnet.

Men först och sist tidningen! En smula förståelse och hjälp så att den kan utvidgas att bli en riktig, var vecka regelbundet utkommande tidning ett centralorgan för hela det svenska kulturarbetet i Estland. Ett nyhets- och idèorgan, som verkligen fyller sin uppgift som samlare och enare ute bland folket.

C. M.

Vandring i Julnatten.

Efter många års utlandsvistelse hade Helge Ekberg vänt åter hem till sin fädernestad. För tio år sen hade han lämnat fäderneslandet, kränkt i sitt hjärta och bitter iutill döds av lidna oförrätter.

De tio vandringsåren hade icke alltid varit en dans på rosor. Både umbäranden och hunger hade han måst smaka på innan framgången sakta började komma. Inte genom någon "tur" utan genom segt, ihärdigt, trotsigt arbete. Efter fyra år hade han själva kampen för tillvaron bakom sig, därefter bar det uppåt, och då han beslöt att vända åter hem hade han skapat sig en trygg existens och skördat erkännande i främlingslandet.

Kanske hade han aldrig mer vänt hem om han icke haft sin mor därhemma. Tråden som löpte till modern var det enda bandet som höll honom.

Vet någon vad hemlängtan är? De där fruktansvärda kvalen som komma om natten, då man skulle vilja offra framtid, liv och allt blott för en dag i hembygden. Den smärtan är värre än alla sjukdomar, för den finns bara två botemedel: resignation eller hemresa. Men resignation låg inte för Helge Ekbergs karaktär. Han måste offra sin stolthet. Därför steg han en mor-

gon efter en sådan natt upp med det fasta beslutet att ta nattåget till hemlandet.

Han kom på själva julaftonens morgon och på kvällen var han bjuden att fira kvällen i en krets gamla familjebekanta. Hans föräldrars gamla vänner och folk som han mindes så långt han kunde tänka tillbaks.

Helge Ekberg blev ytterst hjärtligt mottagen. Han var ju heller ingen förlorad son, som vid anblicken av festbordet behövde tänka på den gödda kalven. Han var en solid man med god ställning, anseende och en smula inflytande i sitt nya land. Därför låg det kanske något frostigt i hans tack för det älskvärda mottagandet. Ty för tio år sen, då denna vänlighet och alla dessa älskvärda ord kunnat vara honom till hjälp och hughsvalelse uteblevo de. Då hade ingen av alla dessa räckt honom ett lillfinger. Nu behövde han inte dessa gamla vänner, han kände ej längre någon gemenskap med dem, de voro honom fullkomligt främmande och han nästan skämdes för sig själv, att han antagit den ivriga inbjudningen.

Det var artighet och ingen känsla av värme som förmådde honom att själv hålla samma ton av hjärtlighet festglädje och gammal vänskap. I själva verket var hela sällskapet honom motbju-

dande, och den överrikliga trakteringen, som på svenskens sätt hörde till julen, nästan fastnade honom i halsen. Han hade sett och delat för mycket av det lidande som krig och revolution dragit över världen därute. Han hade ingen förståelse för yppigheten hemma, där man överallt klagade över tidens tryck-klagade fruktansvärt tvärs över dignande bord.

Han smög sig undan till ett fönster och blickade ut i natten. Aldrig hade han märkt att hans fädernestad var så vackert! Vilken underbart rik belysning över den breda boulevarden därunder. Tvärs över gatan, från vägg till vägg sträckte sig slingor av granris och rött, varje gatlamppa var sirad med gröna kransar i röda band och jättelika julklockor i rött, hängde i dussintal över gatan. Sakta och mjukt föll snön i den vindstilla kvällen.

Blott få människor syntes på gatan. De sista julklapsplastade gestalterna hastade iväg till väntande julaftonsfröjd. — Men de flesta gingo med långsamma steg, sakta smygande utmed väggarna. Det var hemlösa, de som ej hade något mål för sin vandring i julkvällen.

Plötsligt kände Helge Ekberg att han inte kunde hålla ut i våningen. Han måste ut i det fria, ut till den fallande snön, ut till de hemlösas jul, som var

hans egen. Oförmärkt slank han trapporna ner.

Efter en halvtimmes rask vandring genom hemstaden kände han sitt blod värmas. Han blev försonligare stämd mot sällskapet han lämnat. Varför kunde han aldrig lära sig ta människorna sådana de voro, varför alltid jakta efter ideal som blott hägrade i hans fantasi. Man hade ju en gång lämnat fosterlandet alldeles frivilligt. Det var hans stolthet, hans vrede, hans kränkta själ som dömdo honom till landsflykt. Han hade fordrat för mycket av sina vänner, vänskap är ju också ett så missbrukat ord. Det var väl närmast hans högmod som förblindat honom, ett slags längtan att få känna sig som martyr.

Och nu i kväll! Han hade smugit sig bort av idel högfärd, för att han kände sig förmer än dessa som bjudit honom i sin krets.

Plötsligt hejdades han av en ruggig gestalt, en stackars sliten buse, som frågade: Inte har väl herrn en cigarett? Det är så kallt och rusligt. Jo, då, det hade herrn visst. En mycket fin cigarr till på köpet. Och en slant också, ja en hel näve slantar ur byxfickan. En våg av värme fyllde hans hjärta när han såg den stackars busens förvånade anlete. Stackars hemlösa buse i natten. Måste inte en var som själv provats intill bristningsgränsen vara glad över att icke ha brustit och själv blivit en buse i natten?

Helge Ekberg gick vidare. Han träffade åtskilliga busar och vad han hade på sig av cigarrer och pengar gick åt. Ja, också handskar och mjuk, varm silkeshalsduk.

Vad jag är glad att jag har något att ge, var hans tanke när han slutligen styrde kosan åter till det lämnade sällskapet. Men i själva verket var det en liten djävul i hans hjärta, som satt och viskade. Tänk så mycket bättre Du är än människorna Du lämnat. De sitta och frossa däruppe medan Du går ut på gator och torg och skänker allt du har i fickorna åt stackars fattiga busar i natten.

I känslan att vara så mycket bättre än de andra kände han sig böjd att helt förlåta dem. Med

lätta bevingade steg gick vägen tillbaks.

I rockens ficka upptäckte han en lös slant. Den allra sista. En stackars buse stod lutad mot en gatlykta och stirrade framför sig med korslagda armar. Helge Ekberg stack i förbifarten slanten åt bussen, beredd på ett sista tack. Men bussen slungade de från sig med en svordom. Nej, tack, jag behöver ingen julaftonsgodhet. Ge mig slanten en vardag, en isande dag då jag irrar omkring. I kväll är det inte kallt. Det är ganska skönt på gatan i allt ljuset. Jag avskyr julens tredagarsmildhet.

Helge Ekberg stod som förlamad. En buse som tillbakavisade hans gåva! Hm, mycket hade han upplevt i sin dag men detta var något nytt. En buse som hatade människornas hastigt påkommande godhet om julen.

Men bussen hade rätt. Det är nog inte så mycket bevänt med en godhet, som bara varar i dagarna tre, som är en smula jul-sentimentalitet, som hör till programmet. Men på fjärdedagens morgon, då tillvaron åter står grå och då vårt hårda hjärtas gamle Adam återtar sitt välde över oss — då är vi inte så kvicka att låta våra hjärtan vekna inför stackars fattiga busar i natten. Kanske var det inte så mycket värde med Helge Ekbergs cigarr — och slantutdelning — handskar och halsdukar kan den lätt skänka bort, som har åtskilliga andra hemma. Är det något annat än högmod och självförhåvelse att lämna snälla och hyggliga vardagsmänniskor så där och rusa ut och i tanklös sentimentalitet dela ut småskänker bland fattiga busar? En skärv av det egna överflödet. Nej, så sannerligen att dylika julens tredagarsgodhet ger någon rätt att förhäva sig över sina bröder! Så lätt får man inte biljett till himmelriket!

Men om man visar sig mäktig att även efter helgen hålla kvar denna hjärtats värme, hålla fast vid den hela året — ja, då är man kanske på väg att bli — om icke en verkligt god — så dock i alla fall en människa. Och det är mycket redan det. Det fordras mycket hjärtats ödmjukhet innan man kommer in på den vägen.

Och så trädde Helge Ekberg

åter in i sina gamla vänners krets, besluten att vara en människa bland människor och icke en domare. Carolus.

Till Kustbons redaktör.

Herr Redaktör!

Med anledning av att redaktionen av Kustbon och Ni, Folksekreterare Nils Blees, äro förenade i en och samma person, ser sig undertecknad föranledd att rikta en vädjan till Eder om införande av nedanstående lyckönskan till Eder 50-årsdag, som Kustbon, estlandssvenskarnas avisa, ej med tystnad kan förbigå.

Ett folk har sådana institutioner det förtjänar, säges det, men likaså visst ger det sitt förtroende endast åt den eller de män, som personifiera de livsmål det ställer högt.

Visserligen ges det inom varje samhälle lyckönskare eller strebnerer som armbåga sig fram, men dessa behäskas av egoistiska intressen, som snart bli genomskådade och därigenom stjälpa sig själva. Allmänheten besitter i dylika fall en skarp blick och ett fint väderkorn, som väl kan förvillas för en tid, men slutligen dock alltid ser rätt.

Den borne ledarens sanna kännetecken däremot är tjänandet och hans drivtjänar är kärlek till sitt folk. Den som ledes av dessa lofvärda instinkter, som tillika representera det kristna livsidealet, givet av alla tiders störste lärare, timmermanssonen från Nasaret, är fri från all egoism och yttre åthävor. Men mellan honom och det folk han tjänar uppstår en växelverkan; hos detta folk växer fram förtroende, på dess händer bäres han upp och blir den idol ett folk behöver med vilken det vinnar känslan av trygghet och lycka.

Nils Blees!

I detta samhälle har Du vuxit upp och var med under den brytningstid, som gav Estland dess frihet. Under denna dådriska tid, som äntligen fördrev molnen och kom frihetens sol att lysa över ett självständigt folk, var du med, då Hans Pöhl röjde väg för de svenske.

Den grund, som då lades och det nydaningsarbete, som då tog vid, har Du fört vidare och därunder har Du vunnit fullt förtroende i kraft av Din tjänstvillighet, Din rika erfarenhet och

Din varma kärlek till land och folk.

Jag har ingen fullmakt att tala å svenskfolkets vägnar men har det på känn att då Du den 28 december fyller 50 år och därmed når en ny milstolpe på livets långfärd, skall känslor av oskrymd aktning och tacksamhet känneteckna stämningen på Din högtidsdag.

Intet samhälle är fullt homogent; detta som varje annat hyser svaga element, som ej vilja eller ej kunna se förtjänsten hos andra, som för blotta skenet äro snara att riva ned även den mest påtagliga förtjänsten. Ingen människa är ofelbar och den, som är hetsad av många uppgifter i livet och aldrig unnar sig ro att samla krafter, kan ej undgå att ej hinna med allt. Men för äreröviga anlopp står Du alltjämt med upprätt panna, huvudet högre än Din omgivning. Din tid och Din mannaålders bästa krafter har Du offrat för det folk, som ligger Dig varmt om hjärtat. "Jag kan ej krypa, har ej lärt att tigga, jag söker gunst ej och begär ej lön" — dessa Döbelns ord vid ett högdramatiskt tillfälle kunna tillämpas på Dig och därför står Du trots allt försonligt stämd och obruten, ty sak går för Dig framom person.

Den lyckönskan jag härmed bringar Dig och velat ge offentlighet åt, emedan jag tror mig uttala tankar och känslor i vida kretsar — i denna anspråkslösa lyckönskan på Din 50-årsdag vill jag för egen del ge uttryck för de i bästa mening mänskliga egenskaper Du lägger i dagen, men framför allt för Din värfasthet och försynta anspråkslöshet som tillåter även andra känna sitt människovärde och varmed Du vinner vänner, som i Dig se och erkänna ledaren och den sammanhållande kraften, som ett samhälle och dess tjänare ej kunna undvara. Alltjämt gälla därför de ord Hans Pöhl riktade till Dig på Din bemärkelsedag för tio år sedan: "Må det unnas Dig, att länge ännu, mycket länge stå i arbetet för vårt folks framtida väl".

Fredr. Erlund.

Skolan och hemmet.

Medan man i Sverige planerar förlänga den sexåriga folkskole-

kursen med ytterligare två år och delvis redan genomfört reformen, är man i Estland benägen för att dra in två klasser och sålunda göra folkskolan fyra-klassig.

Detta märkliga förhållande att man i två grannstater söker reformera skolan på två diametralt motsatta vägar kan ej förbigås oanmärkt. Vår folkundervisning lider tydligen av något allvarsamt fel och fackmännen äro av olika mening rörande utvägarna, trots att folkskolan för länge sedan nått myndig ålder. I Sverige motiveras åtgärden med att barnen under de sex år de besöka skolan bl. a. ej lärt sig nöjaktigt behandla modersmålet skriftligt, i Estland åter torde de kostnader skolan drar spela en viss rol, men samtidigt har man funnit att den allmänbildning skolan ger utöver de tidigare obligatoriska fyra klasserna ej motsvarar den tid man för ändamålet offrar. Man ger m. a. o. i Estland ej skolan en så framträdande rol, som fallet är i Sverige.

Överlag överskattar man i vår tid skolan och det gäller framför allt folkskolan. Den ger det mått vetande varje människa behöver för en människovärdig tillvaro, men den förbereder henne ej för en verksamhet i livet — för arbetet, som är all uppfostrans kärna. Anser den sig ej skyldig härtill — och skolkursens allmänna plan ådagalägger att den fritar sig från en sådan uppgift — är en stark begränsning av tiden härmed ett oeftergivligt villkor. Skolan får då inte sträva till att lägga klass till klass, ty därmed binder den barnet vid sig under hela dess danings- eller utvecklingstid. Den befördrar visserligen läs- och skrivkunnet förutom annat vetande, men hämmar samtidigt hos barnet dess medfödda anlag för arbete. De anlag, som bryta fram vid femårsåldern i dess påfallande lust för lek och ras, som i tio-tolvårsåldern antar allvarigare och nyttigare uttryck, men i regeln ej söker sig näring i vittra idrotter utan håller sig till det mer handgripliga — utveckligen av dessa anlag hämmar skolan, ty där blir barnet en passivt mottagande varelse, medan det av naturen är aktivt handlande. Skolan fostrar m. a. o. ej barnet till arbete, vilket är uppfostrans mål och medel, utan undertrycker fastmer ett av de värdefullaste anlag barnet för med sig i livet.

Därför ter sig en förlängning av folkskolekursen för så vitt den gäller näringslivets barn som ett experiment, som kan medföra de allvarligaste vådor — det är ju ej på sin läs- och skrivkunnet dessa i framtiden skola leva utan på sin arbetsförmåga. Att olusten för arbete ytterligare skall gripa kring sig och ge socialdemokratin och kommunismen anhängare är ett framtidsperspektiv, som samhället ej med stora kostnader borde befordra. Strävan att rikta folkskolan med nya klasser ter sig därför som ett allvarsamt baksteg, medan en förkortning av folkskolekursen, som tids nog återbördar barnen till hemmen, särskilt lantbrukarhemmen för att där utvecklas i arbetets helsosamma skola, ter sig som en utveckling i rätt riktning.

Av ålder har barnansuppfosttran vilat på hemmet. Inom dess väggar tar barnet sina första steg och mottar sina tidigaste intryck. I den mån hemlivet präglas av fast sammahållning och pliktuppfyttelse och kan hålla barnen under sitt inflytande är och förblir därför hemmet förebilden för all uppfostran.

Skolan meddelar visserligen kunskaper, som ej kunna vinnas i hemmen, men dessa giva i gengäld det vida viktigare i en inställning till livet, vilket skolan ej förmår hur väl organiserad den än är.

Sin starkaste position har hemuppfostran utan tvivel i bondehemmet. Framom andra samhällsklasser eger bonden blick för livets realiteter; hos honom vidgas hemmet till ett samhälle i miniatyr, där allt och alla bindas av samhörighetens enande band och av den hårda verkligheten, där jämväl barnen äro behövliga kuggar och finna mångsidig användning och ansvarsmedveten utveckling. Arbetet och gudsfruktan har alltid varit bondens rätta livsluft. I arbetets hårda men hälsosamma skola har han fostrat sina barn, medveten om att detta utgör grunden för all fostran och vägen till bärgning. I den mån samhället ordnar sitt skolväsende så att det i sin bildningsiver ej undertrycker

hemmets givna andel i ungdomens uppfostran utan fastmer tillgodoser dess rätt, i den mån bringar skolan samhället den välsignelse den varit avsedd att medföra. Den ifrågasatta förkortningen av folkskolekursen i Estland, så skolfientlig den kan te sig, är av många skäl för vilka vi av utrymmesskäl ej kunna redogöra därför ett steg i rätt riktning. I varje fall borde som en skolföreståndare utlåt sig för undertecknad den obligatoriska skolgången omfatta endast de tyra första klasserna. Elevmaterialet rymmer i sig en hel del för läsning ohågade element, som av tvånget att genomgå samtliga sex klasser rent av taga skada. Bildningsintresset befordras ej av att klasserna hysa bildningsfientliga element.

Om folkskolekursen av många skäl bör göras så kort som möjligt och bl. a. av det mycket välgående skälet att ungdomen i barnstadiet ej är mogen för det myckna vetande folkskolan vill ge bör i stället denna kurs kompletteras med en folkhögskole- eller fackskolekurs vid en mogna- re ålder då ansvarskänslan vaknat och ett utvecklat omdöme drar varaktig nytta av studierna.

E—d.

Revals stadsval och svenskarna.

Den 14 och 15 januari 1934 försiggå stadsvalen i Reval. Denna gång ha revalssvenskarna gått till valet gemensamt med det kristliga folkpartiet (kristlased ja koguduste tegelased). Som kandidater ha vi uppställt: advokaten Gunnar Beipman och föreståndaren A. Stahl. Det kristliga partiet har ett antal rutor och det gäller nu att bland de många rutorna söka fram rutorna med dessa svenska namn. På partiets första ruta står herr Beipman som tredje man och på femte rutan står Gunnar Beipman som första och Andreas Stahl som andra man. Denna ruta (femte) böra revalssvenskarna rösta på, d. v. s. klippa ut och förfara såsom tidigare vid valen.

Med dessa rader vilja vi lägga revalssvenskarna på hjärtat att mangrant deltaga i valen och därvid rösta på de svenska kandidaterna, ty den svensk, som kommer med i stadsfullmäktige-törsamlingen, kommer där att

försvara våra intressen, och herr Beipman borde ha utsikter att komma med — men då skola också de våra, som ha rösträtt, göra sitt bästa. *N. B.*

Ungdomsmöte å Birkas.

Luciadagen den 13. dnes var Nuckö ungdom kallad till Folkhögskolan. Det gällde att diskutera ett förslag till stadgar för en planerad ungdomsförening för Birkas med omnejd. Idén hade vunnit anklang ty en oväntat talrik skara ungdom fyllde möteslokalen, då rektor Erlund hälsade gästerna välkomna och i sitt anförande redogjorde för sina erfarenheter om ungdomsrörelsen i Finland, där den vunnit stor anslutning och givit det andliga odlingsarbetet ett kraftigt stöd. Skolans arbete, såväl folkskolans som folkhögskolans, bör — om det skall bära frukt — framhöll talaren, fortsätts, föras ut i det levande livet. Arbetet bör m. a. o. befruktas av bokligt vetande, vilket är dömt att förtvina om det ej underhåles. Ungdomsföreningar som medeles föredrag och diskussioner beröra ungdomliga strävanden för andlig och ekonomisk utveckling, som i sång och musik-utövning ge andlig lyftning och i hem- och trädgårdskulturen ge arbetet synliga resultat, borde tilltala vår ungdom, som härintills i så hög grad varit hänvisad blott till sig själv.

Sedan Nuckö sångförening under lärare Bergmans ledning nyancerat och vackert framfört några sånger, redogjorde husmor Frk. Lis Rosendal för Luciatiandet, dess historia, som går till hedentid — i anslutning till kvällens Lucia med krona och hennes tärnor, som skola undfagna alla med kaffe.

Förslaget till stadgar för Nuckö Ungdomsförening diskuterades så och återremitterades till stadgekomiten för ytterligare bearbetning till följande möte, som utsattes till den sista söndagen i januari inkommande år å Birkas kl 5 e. m. Tiden hade emellertid lidit, vadan aftonen avslöts med några gisslekar och sång, varemot den traditionella ring- leken fick avstå till följande möte. *Rep.*

Gamby festar.

Den 30-de dennes avhöll Gamby J. U. L. -förening en programmaton å Bergsby skola, som av skolans föreståndare herr Arvid Nymann generöst upplåtits för festen i fråga, som avsåg att stärka föreningens ekonomi.

Den talrika publiken, främst ungdom, kände sig livligt anslagen av programmet, vars främsta nummer blev Gamby nybildade folkdanslags framförande av några folkdanser, näml. "Uti vår hage" och "Sköna vår". Nucködräkten gjorde sig väl och arbetar sig efterhand fram. Rektor Erlund gav i sitt föredrag några bilder ur naturen, och från scenen framfördes den hemgjorda farsen: "Tre man på krogen" och för de yngsta i församlingen: "Björnar från Kaukasien". Som avslutning på programmet upplästes Matts Ekmans senaste dikt författad för denna fest och Jarl Hemmers storslagna dikt: "Svensk lösen", varefter folklekar avslöt den angenäma samvaron. *Rep.*

Till Kustbons läsare.

Då vi härmed utsända årets sista nummer av Kustbon begangna vi oss av tillfället och önska alla våra ärade läsare och andra gynnare i in- och utlandet En God Jul och Ett Gott Nytt År.

Tidningen utkommer även under nästa år. Vi vädja därför till våra läsare att i god tid förnya prenumerationen för 1934. Priset blir oförändrat: i rikets 2 kr. per år och 1 kr. per halvår samt till utlandet 3 kr. för ett år och 1 kr. 50 cent för halvår.

Redaktionens adress: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Trots alla våra ansträngningar har tidningen icke kunnat utgivas regelbundet under senare delen av det gångna året. I st. f. veckotidning blev Kustbon för 1933 en tidning med endast 38 nummer, vilket dock får anses tillräckligt under nuvarande svåra förhållanden och tidningens låga pris. För nästa år riskera vi icke, att annonserna Kustbon såsom veckotidning. Den utgives till att börja med två gånger i månaden, 24 nummer per år, såsom un-

der de föregående åren. Men vi hoppas allt fortfarande på bättre tider. Till dess måste vi nöja oss med mindre samt finna oss i inskränkningar. Men vi äro övertygade om, att våra vänner ha överseende med oss och tillönska därför ännu en gång tidningens läsekrets ett gott nytt år 1934.

Redaktionen.

Inrikes.

Sedan Kustbons sista nummer har det i det politiska livet här i Estland försiggått en del händelser, som även väckt allmänhelens intresse och på sätt och vis upprört dammet. Man kan säga, att det var svallvågorna av kampen emellan frihetskrigarna och deras motståndare, som ett tag började slå högre. En osökt anledning till irritation gävo tyskarna. Som bekant, finns det bland tyskarna här i landet — även som en och annan bland esterna — Hitlers anhängare. Vid ett av tyskarnas partimöte hade nationalsocialisterna samlats i större antal och finga vid val av ny styrelse majoriteten på sin sida. En känd nationalsocialist O. v. Mühlen blev ledare (Führer) i tyska partiet och höll ett tal, däri han framhöll hitlerismen. Detta väckte naturligtvis uppståndelse, och det kom till mistroendeuttalanden i riksdagen emot de baltiska tyskarna, men framför allt mot frihetskrigarna, som stämplades för samarbete med Tyskland och de baltiska tyskarna. Tyska kulturförvaltningens råd upplöstes och undersökningar företogs bland tyska nationalsocialister och i kulturförvaltningen. Under tiden hade tyskarna själva avsatt den hitlersvänliga styrelsen i partiet och valt en ny, och undersökningarna inom kulturförvaltningen visade sedan att statsfientliga handlingar icke funnos, så att allt numera åter är lugnt. — Frihetskrigarna, mot vilka den vassaste udden riktades, ha även de väderlagt beskyllningarna för samarbete med Tyskland och de tyckas allt fortfarande ha massan på sin sida.

Numera diskuteras livligt om det förestående presidentvalet. Tre namn bland kandidaterna figurera allt fortfarande, Larka, Laidoner och Päts. Men därom mera i nästa nummer.

Nationernas Förbund.

Vem hade kunnat förutse, då Nationernas Förbund kort efter världskriget bildades, att detta världsfamnande företag, som med det ohyggliga världskriget i färskt minne, ville för alltid befria mänskligheten från dess fasor, att detta förbund ett decennium senare komme att stå inför sin upplösning.

Man tror gärna vad man vill tro. En rättsinstitution, som i ordets bästa mening företer mänsklighetens samvete och vid sig samlade flertalet stater, stora och små borde ju vara trygg nog för en stor idé. Men det ges dock krafter starkare än så. En är egoismen, människans arvsynd, som man blott allt för ofta återfinner i staternas handlingssätt, då egna fördelar ej låta förena sig med de enklaste rättsbud.

Sådana skapar staten för den enskilda medborgaren, men fritar sig själv de enklaste förpliktelser. Japan har överfallit Kina, som även är medlem i Nationernas Förbund, berövat denna stat ett landområde i Mandsjuriet så stort som Tyskland och Frankrike tillsammans med omkr. 30 miljoner människor. Och då N. F. ej godkänner denna rövarbragd, lyfter Japan hatten och går. Mussolini har nyligen yttrat att Nationernas Förbunds principer visserligen äro bra men absurda i sin tillämpning. Det är ur fascistisk synpunkt förvänt att en liten och svagare stat får leva i fred inom sitt område, om en större och starkare anser sig behöva dess naturatillgångar eller dess territorium för sitt befolkningsöverskott. Staten kan m.a.o. tillåta sig handlingar, som i lag äro belagda med stränga straff och den kan utan annan anledning än verkliga eller inbillade fördelar öppna krig med en annan och skjuta ned oskyldiga medborgare, som intet annat är än mord.

Sålänge Nationernas Förbund bland de stora och mäktiga staterna hysa medlemmar som icke räkna med enkla rättsbud, är detta förbund och därmed också världsfreden eu from önskan — en utopi.

Och lika illa beställt som det är med många stora medlemsstater finna vi motsvarigheter

bland de små. De äro spridda över hela jordklotet men avstånd och obekantskap förbjuda ett säkert omdöme om många, men vi ha i närmaste grannskap en liten stat, vi åsyfta Finland, som under den senaste tiden låtit tala om sig på ett föga smickrande sätt.

Som känt ha vi där två nationaliteter, en finsk och svensk, som sen hedenhös, delat ljuvt och lett i ett gemensamt fosterland. Av dessa är den svenska ingalunda den underlägsna. Kulturellt, ekonomiskt och socialt står den högre, och då det gällt stora fosterländska frågor har den svenska framstått som ett manande exempel. Men den är underlägsen i antal och i dessa tider, då nationalismens och ofördragsamhetens vindar blåsa, vill man på finskt håll, i strid med grundlag, förvägra de svenske rätt till statsuniversitetet.

Det är inte blott en ekonomisk kris världen lider av utan tillika en andlig med devisen: makt går framom rätt — en långt farligare och sorgligare än den förenämnda emedan den i långt högre grad är självförvållad och för långa tider kastar överbord de höga grundsatser Nationernas Förbund sökt förverkliga.

E—d.

Utlandet.

Domen i Leipzig.

Under större delen av det nu snart förgångna året har världens uppmärksamhet varit riktad på den stora mördbrandsprocessen i Tyskland. Som man minnes utbröt eld i riksdagshuset i Berlin en av de sista dagarna i febr. och redan efter några få dagar hade polisen häktat de fem anklagade som nu sedan månader ransakats vid Riksrätten.

Aklagaren har gått ut från att det förelegat förberedelser för en allmän kommunistisk revolution i Tyskland och att riksdagshuset skulle vara signalen för densamma utbrott. Bakom det hela skulle stå Tysklands kommunistiska parti, och de redskap som utfört brandanläggningen skulle vara holländaren van der Lubbe (häktad i riksdagshuset redan brandkvällen), den kommunistiska riksdagsmannen Torg-

ler och trenne landsflyktiga bulgariska kommunister.

Från kommunistisk sida har man velat göra gällande att det varit nationalsocialisterna själva — d.v.s. den nuvarande regeringsmakten — som anlagt branden för att få anledning att i grund krossa det kommunistiska partiet.

Stor propaganda har bedrivits i världen för dessa påståenden, medan det under rättegångens förlopp börjat synas som om van der Lubbe ensam — som han hela tiden själv påstått — kommit upp med tanken och förverkligat den.

Världen har troligen aldrig förr upplevt en rättegång av dylika mått och aldrig har en förbrytelse så hållit hela världens uppmärksamhet så länge på spänn som denna historia. Lubbes skuld har hela tiden varit klar, han har ju själv erkänt redan från början. Men frågan om de övriga anklagades skuld har gestaltat sig till frågan huruvida det är möjligt för en icke nazist att få rätt mot den nazistiska diktaturen.

Det måste erkännas att statsåklagarens bevisning av pressens redogörelser att döma icke ser alldeles obestridbar ut. En

hel rad huvudvittnen ha visat sig vara direkt ur fängelset hämtade, för vanärande brott dömda förbrytare eller för övrigt huvudsakligen de utredande polis-männen eller ytterst radikalt inställda nazistiska riksdagsmän och andra likasinnade funktionärer.

Försvaret, som sköts av nazistiska advokater, har — som det verkar på en utomstående, visat en förvånande opartiskhet och icke utan obestridlig framgång sökt visa att van der Lubbe handlat på egen hand och att de övriga anklagade äro helt oskyldiga till branden.

Domstolens ställning har icke varit lätt. Det kan ej förnekas att den stått under starkt moraliskt tryck av en enhetlig nazistisk folkmening, som till varje pris ville se samtliga anklagade hängda såsom handlande efter en förut uppgjord plan och på kommunistpartiets uppdrag för att få den stora revolutionen i gång. Ett särskilt obehagligt uppeende väckte den store nazistledaren Görings vittnesmål, då denne näst Hitler mäktigaste man i riket utgjöt sig i de värsta okvädnin-gar och hotelser mot de ank-

lagade, att han nog skulle veta att komma åt deras huvuden om de av domstolen blevo dömda eller ej.

Domstolens ordförande har under rättegången på ett beundransvärt sätt förstått bibehålla sinnets jämvikt, och hans grad av opartiskhet som förhållsledare har varit större än man utom nazismens leder vågat hoppas.

Ransakningen är i skrivande stund avslutad. Dagen före julaf-ton faller domen Aklagaren yrkar hängning för Lubbe och Torgler och frikännande av brist på bevis för de övriga. På lördag morgon vaknar hela världen i spänning. Skall Torglers huvud falla eller ej?

Ingen normal människa torde vilja bestrida att mordbranden skall medföra straff för den eller de skyldige. Men om Torglers huvud faller kommer det inom den del av världen som ej är nazistisk att gå en ström av förbittring. Huruvida denna storm i julnatten gagnar det nya Tyskland eller ej, måste ju de män ha gjort klart för sig som hålla tredje rikets ledning i sina händer.

Sjömän!

Skäpparkurser anordnas av kapt. Th. Lindström med början den 9 januari 1934.

Anmälningar mottagas i Hapsal, Nygatan 21.

SÄKER PENNINGPLACERING Engelholms Sparbank

AKTIEBOLAGET
Gestriklands yllefabrik
JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och Korderoj. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGROSLAGER AV
Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.
Utför kemiska analyser och provtagningar.
inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont. Tel. Namnar,
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK
Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon, Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av-
PROMENADSKODON, SPÖRT-, JAKT- och MO-
TÖRKÄNGOR.

Aktieb. LUDVIG SVENSSON KINNA

rekommenderar sin välkända till-
verkningar.

Aktiebolaget
Nordiska Tapetfabriken
Arvika
Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

FENIX Föreningsgatan 7.
DRUVAN Engelbrektsgatan 5
Intima och hemtrevliga rest-lokaler
Omtyckta klubb- och Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

Besök
STENBERGS KONDITORI
Tel. 13 SKELLEFTEÅ Tel. 258
Gott kaffe Goda bakelser
Beställningar mottaga

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
Järnvägsrestauranten
VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

Reserverad Annonssplats.

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsar
tillfredsställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

Giv barnen SVEA
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.
A.-B. Svea Choklad-Norrköping

„Besök Borås“

A. I. KJELLGRENS EFTR.
Skövde (I. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

E. W. Just
Blekeri - Färgeri - Merserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

E. Pettersons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster.
gate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.; Konditoriet 603, Brödbutik. 360